

Yksi viidestä tekee sotilasrikoksen

PUOLUSTUSVOIMAT: Rangaistusten määrä pysyy ennallaan, vaikka varusmiehiä on entistä vähemmän. Eniten tuomioita jaetaan ohjesääntöjen rikkomisesta ja luvattomista poissaoloista.

Ville Lämsä

Tilastollisesti lähes joka viides varusmies syyllistyy sotilasrikokseen palveluksensa aikana. Kuluvan vuosikymmenen aikana Puolustusvoimissa on tehty keskimäärin 5 100 sotilasrikosta vuosittain. Samaan aikaan palvelukseen astuvien määrä on pudonnut vajaasta 32 000:sta reiluun 26 000:een.

Pääesikunnan sotilaslakimiehen **Erik Jokisen** mukaan ri-

kostilastot ovat pyörineet jo pitkään viidentuhannen molemmin puolin. Rangaistukset eivät vähene samaa tahtia ikäluokkien pienenemisen kanssa.

Selvästi eniten tuomioita jaetaan palvelus- ja poissaolorikoksista. Palvelusrikos tarkoittaa ohjesäännön vastaista toimintaa, kuten määrätystä tehtävästä pannaamista. Poissaolorikos kirjataan esimerkiksi varusmiehen jättäessä palaamatta lomalta määrättyä aikana.

Simputuksen kaltaisia esimiesrikoksia paljastuu pari-kolmekymmentä joka vuosi. Vain muutamiin niistä syyllistyy Puolustusvoimien henkilökuntaan kuuluva.

Samat henkilöt usein asialla

Varusmiehet tekevät huomattavan enemmistön kaikista sotilasrikoksista. Jokinen huomauttaa, että poissaolorikoksia kertyy jonkin verran myös kertaushar-

joituksiin saapumattomille reserviläisille. He muodostavat kuitenkin vain murto-osan kokonaismäärästä.

Puolustusvoimissa näennäisesti pieneenkin sääntöjen vastaiseen toimintaan syyllistyy rikkoo lakia. Useimmiten sotilasrikoksista seuraa poistumiskiellon kaltainen kurinpito-ojenus. Vakavissa tapauksissa rikoslaki antaa mahdollisuuden kurinpitosakkoon ja jopa vankeusrangaistukseen.

Jokisen mukaan yksittäiset henkilöt saattavat rumentaa tilastoja syyllistymällä useisiin rikoksiin. Hän ei osaa arvioida tiettyä syytä ilmiöön.

– Siellä on kuitenkin kokonaisia ikäluokkia. Aina toisille sattuu enemmän kuin toisille. Osalle palvelus on helpompaa, ja jotkut joutuvat enemmän muiden kanssa kahnauksiin, Jokinen sanoo.

Puolustusvoimat saa tutkia itenäisesti lievät sotilasrikokset ja

määrätä niistä seuraavat rangaistukset. Vakavat tai epäselvät tapaukset ratkaistaan käräjäoikeudessa.

Lievistä tuomioista ei voi valittaa

Jokisen mukaan sisäisiä kurinpitoojennuksia annetaan lähinnä tilanteissa, joissa ei ole asianomistajia ja syyllinen myöntää tekonsa. Varusmies ei voi valittaa lieviä tuomioista. Ainoa väylä on kantelu joukko-osaston

komentajalle tai eduskunnan oikeusasiamiehelle. Asiamiehelle niitä tehdään muutamia vuodessa.

– On kysytty, ovatko ihmisen perusoikeudet tässä turvassa. Käsitteilyltä edellytetään, että tapaus on selvä. Voi kuvitella, miten valitukset kolmen minuutin myöhästymisistä kuormittaisivat tuomioistuimia, kirjastää Jokinen.

Monimutkaiset rikokset vietään tuomioistuimeen, jotta väljettäisiin kysymykset tuomion

puolueettomuudesta. Noin joka kymmenes sotilasrikosasia etenee syyttäjälle. Jokisen mukaan tyyppillisen oikeuteen menevä rikos on karkaaminen, jolla tarkoitetaan yli viiden vuorokauden luvaton poissaoloa palveluksesta.

Myös simputustapaukset ja vakavat onnettomuudet käsitellään pääsääntöisesti aina käräjillä. Rekisterimerkinnät sotilasrikoksista eivät seuraa Puolustusvoimien ulkopuolelle.

Jyväskylän MM-rallin kärki säilyi sunnuntaina ennallaan. Kakkoseksi jääneet Daniel Elena (vas.) ja Sebastian Loeb hävisivät Timo Rautiaiselle ja Marcus Grönholmille. Suomalaisjuhlat täydensivät kolmanneksi kaasutelleet Mikko Hirvonen ja Jarmo Lehtinen. KUVA: RISTO ALTO

Odotettu kärkikolmikko hallitsi Keski-Suomen teitä

JYVÄSKYLÄ

Heikki Kärki
Joni Mäntylä
Ari Mäntylä

Jyväskylän MM-ralli päättyi tänäkin vuonna suomalaisjuhliin, kun Fordin **Marcus Grönholm** jätti **Sebastian Loebin** selvästi taakseen yli minuutin erolla. Rallin 56-vuotisessa historiassa

suomalaiskusi on korjannut voiton peräti 50 kertaa.

– Tietysti aina voisi jonkun paikan ajaa paremmin, mutta täytyy myöntää, että ei tämä paljon paremmin olisi voinut mennä, 22. MM-rallivoiton saalistanut Grönholm maistuteli.

Jo kuudennen kerran Keski-Suomen sorateillä juhlinut in-

koolainen nousi voittonsa myötä **Markku Alénin** rinnalle Jyväskylän-voittojen määrässä. Saman MM-rallin kuudesta voittaneiden kerhoon kuuluu myös Korsikalla aikanaan dominoinut **Didier Auriol**.

Suomalaisten juhlat täydentyivät kolmanneksi ajaneen **Mikko Hirvosen** ansiosta. Mies oli vauhtiinsa periaatteessa tyy-

tyväinen, mutta jätti nälkää vielä tulevillekin vuosille.

– Ehkä tarvitsen vielä hitusen lisää kokemusta, että pystyn ajamaan täällä voittoa, mutta on se nyt ainakin askeleen lähempänä, Hirvonen muistutti.

Suomalaiskuskien juhlista ei ollut luvassa kovin riehakkaita, sillä työt Fordin tallissa jatkuvat heti tänään. Lisäksi Hirvonen ai-

koi yhdistää pronssijuhlansa 1-vuotiaan **Roope**-poikansa syntäreihin.

– Pääosin limubileet on tulos- ja Kannonkoskelta Palokkaan muutanut kuski kertoi.

Tasooerot verottavat väkeä katsomista?

Jyväskylän MM-ralli ei tällä kertaa vetänyt väkeä Keski-Suomen

teiden varsille aiempien vuosien malliin. Vaikka suomalaismenestystä sekä luvattiin että saatiin ja ilmatkin suosivat ralli- viikonloppua, oli monilla erikoiskokeilla yleisöä rutkasti aiempaa vähemmän.

Yleisön mielenkiintoa varmasti latisti rallin MM-sarjan nykytilanne. Vain kolmen tehdastallin mukanaolo on laskenut

potentiaalisten menestyjien määrää, ja tasooerot kymmenen kärkeä olivatkin suuremmat kuin aikoihin.

– Tämä show pitää saada samantaiseksi kuin vanhoina hyvinä aikoina, kilpailun tasoon pettynyt rallilegenda **Markku Alén** kommentoi.

URHEILU 20–22

Biokaasua ilman lehmää

LAUKAA

Hannu Hallamaa

Kahdessa biokaasureaktorissa Laukaassa porisee uusi keitos. Toisessa perunankuoret muuttuvat metaaniksi, toisessa samoin käy tuorerehulle. Kalmarin tilalla kokeillaan peltokasvien ja perunateollisuuden jätteen käyttöä biokaasun valmistukseen.

– Nämä ovat tavallaan meidän kotieläimiämme, niitä ruokitaan kuin lehmää, biokaasuyrittäjä **Erkki Kalmari** kertoo reaktoreista.

Kalmarin tilalla on tuotettu jo pitkään biokaasua lehmänlannasta. Nyt kokeillaan eläintyön jättämistä pois tuotantoketjusta.

Biokaasua voidaan tuottaa melkein mistä tahansa biologisesti hajoavasta aineesta, paitsi puusta. Tarkoitukseseen soveltuvat esimerkiksi viherkasvit, joista Kalmarien sammiossa kokeillaan heinää. Myös teollisuuden sivutuotteet käyvät, ja tätä edustaa toisessa kooreaktorissa hajoava perunajäte.

Kalmarin laitokseen tutustunut maa- ja metsätalousministeri **Juha Korkeaoja** (kesk.) pitää biokaasua lupaavana uusiutuvan energian lähteenä, jossa parasta on mahdollisuus käyttää tuotantoon monipuolisesti jätteitä ja viljeltyjä energiakasveja.

JYVÄSKYLÄN SEUTU 8

YK huolissaan tulitauon pitävyydestä

BEIRUT, JERUSALEM

Reuters, AFP, DPA

YK varoitti sunnuntaina, että viikon Libanonissa kestänyt aselepo voi kaatua helposti ja painotti, että on erittäin tärkeää saada maan rajat libanonilaissotilaiden valvontaan.

Tulitauko horjahteli pahoin lauantaina, kun Israelin erikoisjoukot tekivät itä-Libanonissa iskun, jossa yhden Israelin sotilaiden ja kolmen Hizbollahin taistelijan kerrottiin kuolleen. YK:n pääsihteeri **Kofi Annan** tuomitsi iskun.

Israel kertoi jatkavansa iskuja ainakin siihen saakka, kunnes Etelä-Libanon on kansainvälisten joukkojen ja libanonilaissotilaiden valvonnassa.

ULKOMAAT 12

B-OSA

Suunsoittaja vailla vertaa

Felix Zengerille ei kannata alkaa aukomaan päätään, sillä tämä 19-vuotias nuorukainen on Suomen kärkikastia beatboxaamisessa. Mutta ei siinä vielä kaikki. Zenger kuuluu maailman parhaimmiston footbagissa, saavutuksenaan esimerkiksi MM-pronssia.

SIVU 13

PULSSI

Näyttely pistää ajattelemaan ihmisen tekojen seurauksia

Keski-Suomen Luontomuseossa on meneillään näyttely Tulkaa lasten kaltaiseksi. Pääasiassa valokuvaaja Hannu Ahosen suunnitteleman näyttelyn tavoitteena on saada ihmiset ajattelemaan – etenkin tekojensa seurauksia. Näyttely rakentuu Ahosen kuvaparien varaan, joista toisessa on aina vapaasta luonnosta nauttiva lapsi ja toisessa lapsi, joka liikkuu aikuisten muovaamassa luonnossa.

SIVU 14

KULTTUURI

Bändikoulu alkaa taas

Lasten bändikoulu aloitti toimintansa viime syksynä ammattiopiston konservatoriossa. Kynnys soittokokemusta tai musiikkiopintoja ei vaadita. Nyt koulun rinnalle avautuu bändipaja 11–15-vuotiaille.

SIVU 17

HYVÄ OLO

Syksyllä ryhdistäydytään, ainakin hetkeksi

Syksyssä on kummaa voimaa. Juuri silloin moni aloittaa uuden elämän. Kesän lötköttely herättää myös omantunnon: on kurinpalautuksen aika!

SIVU 18

YHTEYSTIEDOT

Uutispäivystys: (014) 622 271 (klo 8–24), 622 269 (klo 13–24)

Premisihteeri: Esa Koski, Mikko Vuottilainen ja Pieta Forssell

Sähköposti: toimitussihteeri@keskisuomalainen.fi

Osoite: PL 159, 40101 Jyväskylä, faksi: 622 272

Ilmoitukset: (014) 622 133 (klo 8.30–17), faksi: 622 394

Sähköposti: ilmoitukset@keskisuomalainen.fi